

Hogere energieprijzen; een vinger aan de pols

- **Wat merken Nederlandse huishoudens van de oorlog in Iran?**
- **In deze publicatie analyseren we hoe snel hogere energieprijzen de portemonnee van huishoudens raken, met behulp van geanonimiseerde transactiedata van meer dan 1 miljoen huishoudens.**
- **Hogere gasprijzen werken met vertraging door, waardoor de doorsnee betaling van de energierekening voorsnog niet is gestegen.**
- **Bij brandstofuitgaven zien we dat de stijgende olieprijs sneller doorwerken, dit effect is in maart al zichtbaar.**
- **Wij verwachten dat de energiebetalingen in de komende maanden blijven toenemen, zoals ook het geval was in 2022. Toen duurde het ongeveer een kwartaal voordat betalingen aan de energierekening duidelijk opliepen.**
- **Daarom volgen we de komende maanden de energiebetalingen van huishoudens, met name van huishoudens die kwetsbaar zijn voor hogere energielasten.**

Jan-Paul van de Kerke
Hoofd Economisch onderzoek Nederland
jan-paul.van.de.kerke@nl.abnamro.com

Zarir Madan
Data Scientist
zarir.madan@nl.abnamro.com

Introductie

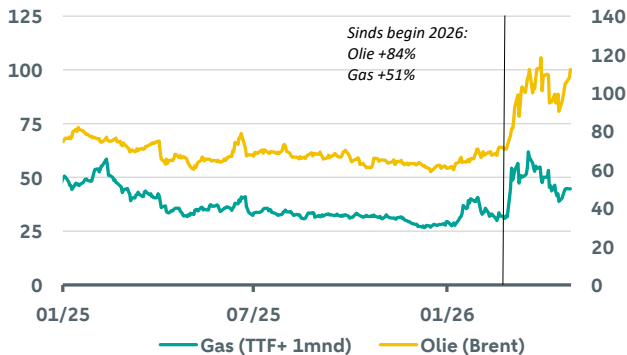
Wat zijn de gevolgen van de oorlog in Iran voor Nederlandse huishoudens? Stijgende markt- en contractprijzen voor energie vertalen zich niet direct door naar wat huishoudens daadwerkelijk betalen. Door gebruik te maken van geaggregeerde en geanonimiseerde transactiedata kunnen wij inzicht bieden in de energiebetalingen die huishoudens in de praktijk maken, en nagaan in hoeverre hogere marktenergieprijzen al doorwerken op consumentenniveau. Wij zien dat in de maand maart de betalingen voor de energierekening voor veel huishoudens nog niet direct zijn gestegen. Dit betekent niet dat er geen huishoudens zijn die al wel worden geconfronteerd met een hogere energierekening. Denk aan huishoudens die sinds het uitbreken van de oorlog een nieuw energiecontract afsloten of aan huishoudens met een dynamisch energiecontract. Bij de pomp was de impact van het conflict in het Midden-Oosten wel snel merkbaar. Autorijders zagen de brandstofprijzen in maart flink stijgen. Huishoudens waren dan ook gemiddeld meer geld aan de pomp kwijt dan dat zij voor het uitbreken van de oorlog waren. In onze energieprijzramingen gaan wij ervan uit dat de energieprijzen niet snel terugkeren naar het niveau van vóór de oorlog. De komende maanden zullen wij daarom een vinger aan de pols houden en de gevolgen van de hogere energieprijzen bijhouden. Daarbij zullen we in het bijzonder aandacht besteden aan kwetsbare huishoudens die een groot aandeel van hun inkomen aan energielasten kwijt zijn.

De oorlog in het Midden-Oosten laat sporen na op energiemarkten

De oorlog in Iran heeft de internationale energiemarkten sterk opgeschud. In de laatste weken lijkt de olieprijsstijging af te zwakken. Gasprijzen hebben door het nieuws van een staakt-het-vuren zelfs een lichte daling laten zien. Nog steeds staat de olieprijs op het moment van schrijven, ongeveer 84% hoger dan aan het begin van dit jaar en de gasprijs zo'n 51%. In onze [energieprijzramingen](#) gaan we ervan uit dat energieprijzen nog geruime tijd op een hoger niveau blijven. Dit heeft meerdere oorzaken. Wij verwachten tot ten minste eind mei sterke verstoringen in de energieaanvoer uit het Midden-Oosten. Ook daarna keren we niet direct terug naar het niveau van vóór de oorlog, onder meer door onzekerheid over schade aan energie-infrastructuur. Daarnaast begint binnenkort het vulseizoen in Europa. Tijdens deze periode worden de gasvoorraden aangevuld, maar die zijn op dit moment ongebruikelijk laag. Dit zorgt voor extra vraag naar gas, waardoor de prijzen naar verwachting langdurig hoog blijven. Ook financiële markten houden rekening met dit scenario (zie rechtergrafiek hieronder).

Energieprijzen stijgen wereldwijd en blijven volatiel

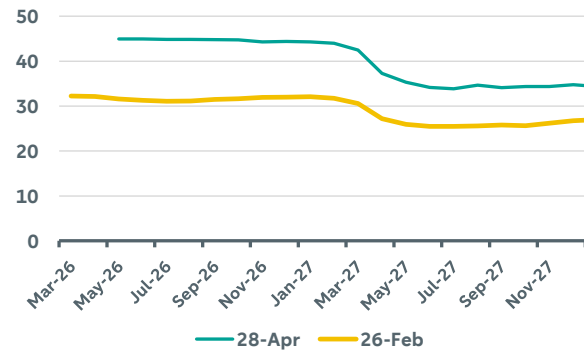
Gas in Euro/MWh, Olie in Dollar per vat

Bron: Bloomberg, ABN AMRO Economisch Bureau

Markt verwacht hogere prijzen tot eind 2027

Gas benchmark TTF+1m Euro/MWh

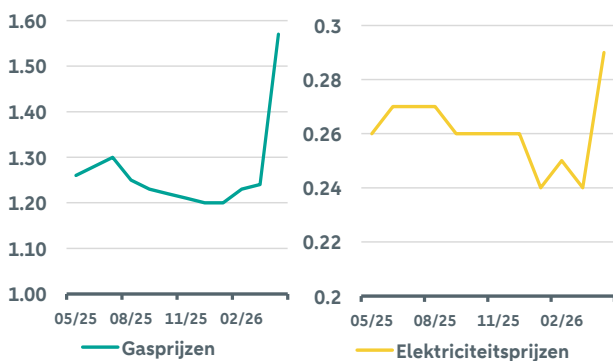
Bron: CBS, ABN AMRO Economisch Bureau

Hogere prijzen werken door in nieuwe energiecontracten, ...

De verwachting dat energieprijzen nog enige tijd hoger blijven, zien we ook terug in de huidige prijzen voor nieuwe energiecontracten. Energieleveranciers berekenen de huidige en verwachte prijsstijging door aan consumenten. Huishoudens die eind maart een nieuw vast contract voor 1 jaar afsloten voor gas of elektriciteit, waren respectievelijk 27% of 21% duurder uit dan bij het afsluiten van eenzelfde soort contract eind Februari (zie linkerfiguur hieronder). Een kleinere prijsstijging dan energiemarktprijzen laten zien, maar nog steeds significant. Voor vaste contracten met een langere looptijd was de prijsstijging iets gematigder, maar nog steeds fors. Huishoudens die nu een vast contract afsluiten, worden zodoende blootgesteld aan hogere energieprijzen. In maart dit jaar had ongeveer 54% van de [huishoudens](#) een nog lopend vast contract, 38% had een variabel contract en zo'n 7% had een dynamisch contract.

Nieuwe vaste contracten stijgen sterk in prijs

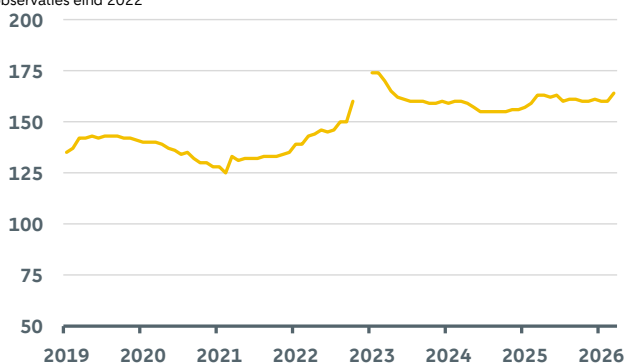
Mediaan gas (euro/m³) en stroom (euro/kWh) contractprijzen

Bron: ACM Energiemonitor, ABN AMRO Economisch Bureau

'Iran'-effect nog niet zichtbaar voor doorsnee huishouden

€, mediane energiebetaling per maand; energievergoeding (2 x 190 euro) verklaart missende observaties eind 2022

Bron: ABN AMRO Economisch Bureau

... maar de energiebetalingen van de meeste huishoudens stijgen nog niet

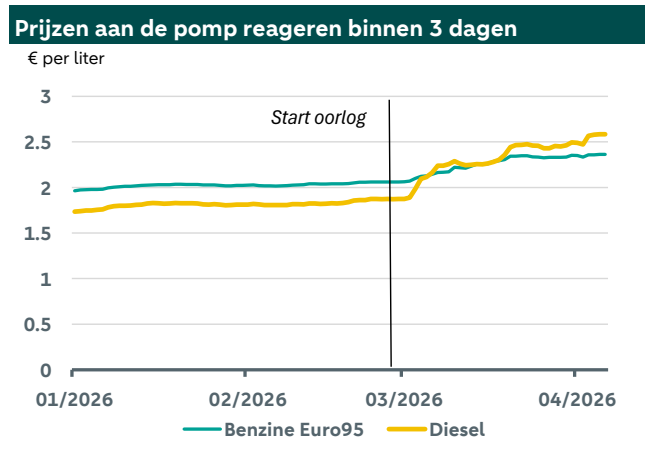
Met behulp van geanonimiseerde en geaggregeerde transactiedata kunnen we een zeer actueel beeld krijgen van de gevolgen van hogere energieprijzen voor de energiebetalingen van huishoudens. We kijken naar de mediane energiebetalingen van huishoudens aan energieleveranciers (zie rechterfiguur hierboven). We volgen zo'n miljoen Nederlandse huishoudens. Zie de verantwoording onderaan de publicatie voor meer informatie over de onderzoeksopzet.

Hoewel onze data geen precies beeld geeft hoeveel energie er gedurende de maand wordt verbruikt of wat voor energiecontracttype een huishouden heeft, biedt onze data juist wel inzicht in wat huishoudens daadwerkelijk betalen. Wij observeren wanneer huishoudens in de portemonnee geraakt worden. Dit moment is bijvoorbeeld van belang voor eventuele doorwerking naar andere consumptieve bestedingen.

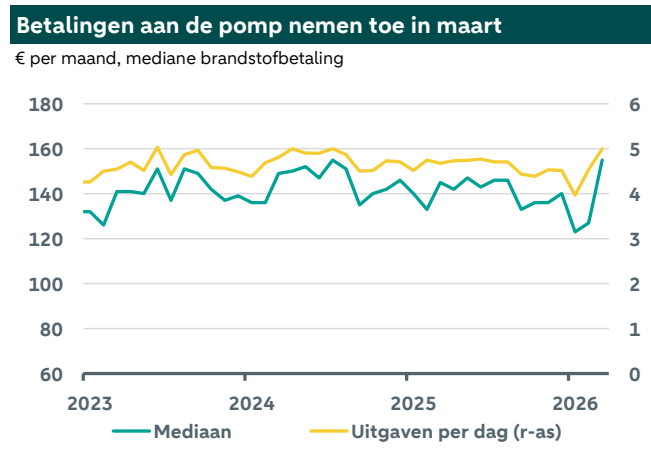
In 2025 lag de mediane maandelijkse energiebetaling op 161 euro. De helft van de huishoudens in onze sample heeft dus een energierekening die lager is dan dit bedrag, en de andere helft heeft een energierekening die hoger is dan dit bedrag. Het mediane bedrag kan afwijken van het gemiddelde bedrag dat huishoudens aan hun energieleverancier betalen. Het voordeel van het mediane cijfer is dat het grote trends weergeeft voor het merendeel van de huishoudens. De maandelijkse energiebetalingen laten over de jaren dan ook geen bewegingen van tientallen euro's zien. Wel is er een duidelijke toename van de energiebetalingen sinds de energiecrisis in 2022. Begin 2023 piekte het mediane maandelijkse

energiebedrag op 174 euro. Verderop in dat jaar was er een energieprijzplafond van kracht die de energiebetalingen uiteindelijk naar beneden drukte.

In maart bleef de mediane maandelijkse energiebetaling nog vrij stabiel. Dit komt door het grote aandeel vaste contracten waardoor het merendeel van de huishoudens nog niet aan de hogere prijzen zijn blootgesteld. Halverwege 2021, toen energieprijzen begonnen op te lopen, duurde het ongeveer een kwartaal voordat de mediane energiebetaling steeg. Dit keer zal dit waarschijnlijk sneller gaan, want het aandeel huishoudens met een vast contract is nu lager. De komende maanden blijven we de energiebetalingen daarom volgen. Daarbij zullen wij ons specifiek focussen op groepen die een bovengemiddeld aandeel van hun inkomen aan energie uitgeven.

Bron: CBS, ABN AMRO Economisch Bureau

Bron: ABN AMRO Economisch Bureau

Aan de pomp worden hogere olieprijsen wel al gevoeld

Naast de energierekening zijn huishoudens ook blootgesteld aan hogere energieprijzen via brandstofprijzen. Pompprijzen reageren veel sneller op hogere marktprijzen. Zo zien we in de brandstofdagprijzen van het CBS dat prijzen aan de pomp al drie dagen na het begin van de oorlog op 28 februari begonnen op te lopen (linkergrafiek hierboven). De stijging in dieselprijs is groter dan van benzine door verschillen in de beschikbare raffinagecapaciteit.

De rechtergrafiek hierboven toont de mediane maandelijkse brandstofuitgaven van de ongeveer 700.000 huishoudens in ons panel die actief gebruikmaken van hun auto. Hieruit blijkt dat de doorsnee maandelijkse brandstofbetaling is toegenomen naar 155 euro in maart. Dit is ongeveer 30 euro meer dan de maand ervoor en 15 euro meer in vergelijking met maart 2025. Ook hier is een aantal kanttekeningen belangrijk. Ten eerste dat februari minder dagen telt dan maart, waardoor er bij gelijkblijvende prijzen altijd een maand-op-maand toename is. Hoewel als we voor het aantal maanddagen corrigeren, dan is de toename in maart nog steeds zichtbaar. Ten tweede geldt ook bij brandstof dat er zowel prijs- als gedragseffecten een rol spelen. Het kan zijn dat autobezitters door de hogere prijzen minder zijn gaan rijden om de maandelijkse uitgaven te beperken. Dat lijkt in maart het geval geweest te zijn. We zien de mediane uitgaven aan brandstof stijgen in maart, maar niet in verhouding tot de stijging van de brandstofliterprijs. Ten derde kunnen wij niet observeren welke type brandstof huishoudens tanken en of zij blootgesteld zijn aan de prijs van diesel of aan de prijs van benzine. Ondanks deze kanttekeningen is het duidelijk te zien dat de doorsnee uitgaven van Nederlandse huishoudens aan brandstof toenemen door de hogere benzineprijzen.

Conclusie

Hoewel de energieprijzen aardig zijn opgelopen zien veel van de huishoudens dit vooralsnog alleen aan de pomp en nog niet in hun energierekening, zoals ook zichtbaar is in het inflatiecijfer. Wel zien huishoudens die na het uitbreken van de oorlog een nieuw energiecontract moesten afsluiten hun rekening oplopen. Ook huishoudens met een dynamisch contract ervaren dit. Over de komende maanden verwachten wij structureel hogere energieprijzen. Hierdoor zullen er steeds meer huishoudens zijn die bij het afsluiten van een nieuw energiecontract met hogere energierekeningen te maken gaan krijgen. Daarom zullen wij in de komende tijd met behulp van geanonimiseerde en geaggregeerde transactiedata volgen hoe deze prijsstijgingen bij consumenten neerslaan. Daarbij zullen wij ons focussen op kwetsbare huishoudens die een groot deel van hun inkomen aan energie uitgeven.

Data en Methode:

In de publicatierreeks genaamd “Transactie Trends” delen wij relevante economische inzichten vanuit onze ABN AMRO geaggregeerde en geanonimiseerde transactiedata. Wij gebruiken transactiedata om economische stromen beter inzichtelijk te krijgen. We gebruiken voor statistisch onderzoek alleen geaggregeerde data en geanonimiseerde data. De uitkomsten van het onderzoek zijn niet te herleiden tot een natuurlijk persoon en uitsluitend bestemd voor onderzoek naar economische trends.

Definities en Panel selectie:

Onder energiebetalingen verstaan wij betalingen van huishoudens aan energieleveranciers voor elektriciteit, gas en stadswarmte. Voor het energiepanel worden uitsluitend huishoudens opgenomen die in een voortschrijdend venster van twaalf maanden in elke maand ten minste één betaling aan een energieleverancier doen. Deze voorwaarde waarborgt dat alleen huishoudens met een consistent en observeerbaar patroon van energiebetalingen in de steekproef worden meegenomen. Per huishouden worden de maandelijkse energie-uitgaven geaggregeerd over alle energieleveranciers. Vervolgens worden extreme waarden verwijderd: terugbetalingen van meer dan €3.000 en rekeningen van meer dan €2.000 worden buiten beschouwing gelaten. Na toepassing van deze criteria wordt per maand de mediane energiebetaling berekend. Over de volledige onderzoeksperiode omvat deze steekproef meer dan 2 miljoen huishoudens. Omdat de selectiecriteria per jaar opnieuw worden toegepast, varieert de samenstelling van het panel in de tijd; per jaar bevat de steekproef ongeveer 1 miljoen huishoudens.

Onder brandstofbetalingen verstaan wij uitgaven van huishoudens bij tankstations. Voor het brandstofpanel wordt een huishouden in een bepaalde maand opgenomen indien aan twee voorwaarden is voldaan. Ten eerste moet het huishouden in een voortschrijdend venster van drie maanden ten minste €150 aan brandstofuitgaven hebben. Ten tweede moet het huishouden in datzelfde kalenderjaar ten minste driemaal motorrijtuigenbelasting hebben betaald. Deze combinatie van voorwaarden is bedoeld om huishoudens te selecteren die daadwerkelijk en structureel een auto gebruiken. Indien aan beide criteria is voldaan, wordt de brandstofuitgave van dat huishouden in de betreffende maand meegenomen in de berekening van de maandelijkse mediaan. Over alle jaren samen omvat deze steekproef meer dan 1 miljoen huishoudens; op jaarbasis gaat het om circa 700.000 tot 800.000 huishoudens.

Team Nederland en Transactiedata onderzoek

Aggie van Huisseling, Senior Econoom Nederland | aggie.van.huisseling@nl.abnamro.com

Finn Blokker, Data Scientist | finn.blokker@nl.abnamro.com

Jan-Paul van de Kerke, Hoofd Economisch Onderzoek Nederland | jan-paul.van.de.kerke@nl.abnamro.com

Jeannine van Reeken – van Wee, Senior Econoom / Data Scientist | jeannine.van.reeken@nl.abnamro.com

Mike Langen, Senior Woningmarkt Econoom | mike.langen@nl.abnamro.com

Philip Bokeloh, Senior Econoom | philip.bokeloh@nl.abnamro.com

Zarir Madan, Data Scientist | zarir.madan@nl.abnamro.com

DISCLAIMER

This document has been prepared by ABN AMRO. It is solely intended to provide financial and general information on economics. The information in this document is strictly proprietary and is being supplied to you solely for your information. It may not (in whole or in part) be reproduced, distributed or passed to a third party or used for any other purposes than stated above. This document is informative in nature and does not constitute an offer of securities to the public, nor a solicitation to make such an offer.

No reliance may be placed for any purposes whatsoever on the information, opinions, forecasts and assumptions contained in the document or on its completeness, accuracy or fairness. No representation or warranty, express or implied, is given by or on behalf of ABN AMRO, or any of its directors, officers, agents, affiliates, group companies, or employees as to the accuracy or completeness of the information contained in this document and no liability is accepted for any loss, arising, directly or indirectly, from any use of such information. The views and opinions expressed herein may be subject to change at any given time and ABN AMRO is under no obligation to update the information contained in this document after the date thereof.

Before investing in any product of ABN AMRO Bank N.V., you should obtain information on various financial and other risks and any possible restrictions that you and your investments activities may encounter under applicable laws and regulations. If, after reading this document, you consider investing in a product, you are advised to discuss such an investment with your relationship manager or personal advisor and check whether the relevant product –considering the risks involved– is appropriate within your investment activities. The value of your investments may fluctuate. Past performance is no guarantee for future returns. ABN AMRO reserves the right to make amendments to this material.

© Copyright 2025 ABN AMRO Bank N.V. and affiliated companies (“ABN AMRO”)